

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: Zhodnocení funkce systému zkusných a kontrolních ploch správy Vojenské lesy a statky divize Hořovice.
Autor: Monika Svobodová
Oponent: Mgr. Lenka Stará

FORMA PRÁCE:

- rešeršní (R)
 experimentální (E) hodnocení kvality literárního přehledu by mělo tvořit základ hodnocení (75%)
 projekt (P)

HODNOCENÍ PRÁCE – OBSAHOVÁ STRÁNKA

název (R;E;P)¹

- dobře vystihuje obsah práce, je věcný a stručný
 vystihuje obsah práce, avšak ne zcela jednoznačně, věcně a stručně
 nevystihuje obsah práce

cíle a hypotézy (R;E;P)

- jasně formulované
 nejasně formulované
 chybí

úvod a literární přehled (R;E;P)

- jasný a přehledný, vztahuje se k zadané problematice a obsahuje dostatečné množství informací, které shrnuje na přiměřené úrovni poznání v dané oblasti; kriticky hodnotí použité informace
 nepřehledný – nelogicky členěný, bez kritické analýzy, avšak s dostatečným množstvím informací
 příliš stručný (s nedostatečným množstvím podkladů) nebo nevýstižný a ke zpracovávané problematice se vztahuje pouze částečně

použité informační zdroje založené zejména na (R;E;P)

- původní zahraniční a domácí literatura
 učebnice, slovníky a monografie
 „šedá literatura“

použitá literatura (R;E;P)

- v odpovídajícím rozsahu
 v nedostatečném rozsahu

materiál a metody (E)

- jasné, přehledné a srozumitelné, nechybí nic podstatného, množství materiálu (pozorování, opakování v prostoru a čase) a použité metody jsou takové, že pomohou splnit vytčené cíle
 jasné a srozumitelné, nechybí nic podstatného, ale množství materiálu je nedostačující

¹ v závorce je uvedeno, pro kterou formu práce se vyplňuje

- nesrozumitelné (není možno posoudit adekvátnost použitých metod a materiálu) nebo nedostatečně popsané ,
- nevhodně zvolené metody, nemohou dát odpověď na vytýčené cíle

výsledky (E)

- vhodně prezentované, odpovídají použité metodice, k vyhodnocení použity vhodné statistické metody,
- zbytečně se opakující výsledky (např. dvojí prezentace v tabulkách i grafech), k vyhodnocení použity vhodné statistické metody
- k vyhodnocení nebyly použity vhodné statistické metody
- prezentace nedostatečná

interpretace dat (diskuse) (E)

- odpovídající, autor prokázal dobrou znalost studované problematiky, vhodně cituje dostatečné množství literárních zdrojů
- diskuse dat je nedostatečná (diskuse neodpovídá úrovni a rozsahu uvedených dat)
- data nepodložená, svým rozsahem neodpovídá zpracovaným datům a údajům, spekulace převládají nad fakty

návrh experimentu (P)

- jasný a přehledný, realizovatelný
- jasný a přehledný, obtížně realizovatelný
- nesrozumitelný, nerealizovatelný

shrnutí projektu (P)

- dostatečné, srozumitelné a výstižné
- nedostatečné

aplikace do praxe (P)

- je uvedena
- není uvedena

závěry (R;E;P)

- práce má jasné a jednoznačné závěry, které jsou podloženy a odpovídají na cíle a hypotézy práce
- závěry jsou sice přesné a podložené, ale úplně neodpovídají cílům práce, nebo některé cíle a hypotézy nejsou zmíněny
- závěry nejsou podloženy či nevycházejí z předkládané práce

HODNOCENÍ PRÁCE - FORMÁLNÍ STRÁNKA (R;E;P)

obrázky a tabulky

- přehledné a obsahují dostatečné množství informací
- nepřehledné, ale obsahují dostatečné množství informací
- nejsou součástí textu
- nevyhovující

text

- formálně dokonalý
- bez větších formálních nedostatků
- po formální stránce nevyhovující (nemá doporučené členění)

jazyk

- odpovídá gramatické správnosti, možnostem a zvyklostem používání v odborném textu
- částečně odpovídá gramatické správnosti, možnostem a zvyklostem používání v odborném textu
- neodpovídá gramatické správnosti, možnostem a zvyklostem používání v odborném textu

literatura

- () citována bez chyb, jednotně, citace použité v textu odpovídají seznamu literatury a způsob citací odpovídá mezinárodním nebo českým normám (méně než 5 chyb na práci)
- (x) citována s chybami, nejednotně, citace v textu neodpovídají seznamu literatury (chybějící nebo přebývající citace)

V případě potřeby přiložte doplňující komentář. Slovní hodnocení je povinné v případě, že se oponent obhajoby osobně nezúčastní.

Doplňující komentář přiložen ANO (x) NE ()

Práce splňuje –~~nesplňuje~~ požadavky kladené na bakalářské práce předkládané na PřF JU, a proto ji doporučuji –~~nedoporučuji~~ k obhajobě².

Práci hodnotím klasifikačním stupněm²

~~VÝBORNĚ~~ ~~VELMI DOBŘE~~ **DOBŘE** ~~NEDOSTATEČNĚ~~

Datum: 25.5.2010

Podpis oponenta:

² nehodící se škrtněte
2

Doplňující komentář oponentského posudku na bakalářskou práci Moniky Svobodové, Zhodnocení funkce systému zkusných a kontrolních ploch správy Vojenské lesy a statky divize Hořovice.

Bakalářská práce sl. Moniky Svobodové se skládá ze dvou částí. První část tvoří literární rešerše, ve druhé části si autorka klade za cíl vyhodnotit systém kontrolních a srovnávacích ploch Vojenských lesů a statků ČR, s.p. (VLS), a to z dat terénního šetření provedeného pracovníkem Ústavu pro výzkum lesních ekosystémů, s. r. o. (IFER).

Bohužel název práce „*Zhodnocení funkce systému zkusných a kontrolních ploch správy Vojenské lesy a statky divize Hořovice*“ není jasně formulovaný a neumožňuje čtenáři udělat si představu, o co se v práci ve skutečnosti jedná.

V názvu i v dalším textu je označení „srovnávací plocha“ běžně zaměňováno za „zkusná plocha“. To zbytečně komplikuje jednoznačnost použité terminologie. Dále by v názvu bylo vhodné upřesnit, že jde o „lesní správu“. VLS hospodaří totiž nejen v lesích, ale také na orné půdě a vodních tocích. V názvu postrádám klíčová slova jako „škody zvěří“ nebo „lesní porosty“. Výstižnější název by mohl znít např.: „Zhodnocení funkčnosti systému pro vyhodnocování škod zvěří na lesních porostech.“ Je však otázkou, nakolik byly zadání a název práce již předem určeny.

V kapitole cíle práce není jasně uveden hlavní cíl, tj. hodnocení systému zjišťování míry poškození mladých stromků zvěří na oplocených a neoplocených plochách.

Literární přehled je víceméně logicky členěný do jednotlivých kapitol, avšak předkládané informace nejsou dostatečně kriticky zhodnoceny a některé si i protiřečí:

„*I když stromy rostou relativně pomalu, jejich schopnost vyrovnat se s mechanickým poškozením bývá menší než u rychle rostoucích bylin (Maschinski, Whitham 1989).*“

Častou chybou je neuvedení zdroje, ze kterého autorka čerpala. Citace chybí i u několika sporných tvrzení jako:

„*V současnosti jsou škody spárkatou zvěří jistě nejvýznamnějším problémem ze skupiny biotických faktorů, které poškozují les.*“

„*Zvěř, která přežila nepříznivé období díky přikrmování, pak pociťuje nedostatek potravy po zbytek roku a začíná ožírat stromky.*“

Takové výroky je potřeba v literární rešerši nejen citovat, ale také uvést alespoň základní odůvodnění, proč např. zvěř i při zakrmování okusuje a loupe stromy v blízkosti krmelišť, zmínit souvislost tohoto jevu se sezónní změnou potravních preferencí atd.

Některé výroky, které lze s nadsázkou použít u publikací v populárně odborném stylu, se v bakalářské práci nehodí citovat (3. odstavec kapitoly 1.3, strana 12).

Kromě původní zahraniční a domácí literatury využila autorka ve větší míře i populárně odbornou literaturu a propagační letáky ekologických hnutí. Takové zdroje lze jistě citovat, pokud jsou konfrontovány s poznatky z vědecké literatury. Při pouhém přejímání těchto názorů, se však autorka nevyhnula jistému tendenčnímu naladění v některých pasážích (např. 5. odstavec kapitoly 1.4, strana 14).

Metodika je jasně a srozumitelně popsána, ačkoliv se zde vyskytuje několik drobných nepřesností.

Nikde v předložené práci není např. vysvětleno, co znamená zkratka „KSP“. To, že jde o „*kontrolní a srovnávací plochy*“, nelze zcela jednoduše odvodit, protože v první části bakalářské práce jsou tyto plochy označovány jako „*kontrolní a zkusné plochy*“. Pro lepší

představu čtenářů o studovaném území by bylo vhodné připojit orientační mapku působnosti jednotlivých lesních správ se zakreslenou polohou autorkou hodnocených ploch.

Vlastní metodika, která se zakládá na jednorázovém zhodnocení sledovaných ploch v roce 2009, není zřejmě nejvhodněji zvolená. Hodnocené oplocenky byly založeny v roce 1998 a podle metodického pokynu Mze č. 14/96 byly dimenzovány na 10 let trvání. Hodnocení po 11-ti letech od založení oplocenky už tedy logicky neslo riziko většího poškození oplocenek a většího výskytu tzv. „přerostlých stromků“, které jsou pro hodnocení okusu zvěří již nevhodné.

Proč nebylo možné využít také data z předchozího monitoringu, který na těchto plochách od roku 1998 probíhal?

Prezentované výsledky nebyly hodnoceny žádnou statistickou metodou. Autorka to zdůvodňuje malou reprezentativností dat. Přesto si myslím, že počet pozorování i charakter dat byl dostatečný pro jejich porovnání např. jednoduchým párovým t-testem, který by autorce poskytl daleko lepší podklad pro hodnocení rozdílů mezi oplocenými a neoplocenými plochami. Protože však adekvátní statistické hodnocení nebylo provedeno, nelze činit závěry a výroky jako: „*V kategorii listnatých stromů byly prokazatelné nevyrovnanosti větší.*“.

„*Málo průkazný byl rovněž okus stromků na neoplocených plochách.*“

Zároveň však na jiném místě autorka uvádí:

„*Z důvodu neprůkazných hodnot jsem pracovala pouze se základními statistickými metodami, jako je výpočet průměru, mediánu či výpočet procentuálního zastoupení.*“

Provedla tedy autorka skutečně nějaký statistický test na daném datovém souboru? Pokud ano, měl by být každopádně uvedený a okomentovaný jeho výsledek.

Interpretace dat v diskuzi není zcela objektivní. Jako hlavní důvod v rozdílném zastoupení jehličnatých a listnatých stromů v oplocených a neoplocených plochách (statisticky nehodnoceno) uvádí autorka od počátku špatné zvolení neoplocené plochy k ploše oplocené. Přitom data z let, kdy se tyto plochy zakládaly nebyla vůbec hodnocena. Nikde v práci není zmíněna např. možnost spontánního náletu a uchycení původně nepřítomných druhů dřevin na hodnocených plochách, během daných jedenácti let. V evidenčních listech je ke každé ploše vyplňována položka „plodící dřeviny ve vzdálenosti do 100 m od spojnice středů ploch“ (bod 1.3.f). Z těchto dat by se tudíž dalo usuzovat na možnost ovlivnění sledovaných ploch náletem, a to na každé konkrétní ploše.

Zkusila autorka tyto údaje k interpretaci získaných dat použít?

V kapitole 4.3 autorka uvádí, že hodnocené plochy nelze kvůli jejich stáří zcela objektivně hodnotit. Toto tvrzení je správné a měla by mu být věnována větší pozornost. Stáří oplocenek může být leckde i příčinou jejich špatného technického stavu. Proto by bylo vhodné uvést např. jednoduchý tabulkový přehled o počtu poškozených, a tudíž nefunkčních, oplocenek v jednotlivých lesních správách.

Nemohu souhlasit s tvrzením, že: „*Samotné hodnocení a výtěžnost informací je však z provozního hlediska příliš složité a neprůhledné a jen obtížně jej lze využít pro formulování jednoznačných závěrů. Pouhé porovnání obou ploch v tak rozsáhlém souboru kritérií, není dostatečně rozhodným argumentem v diskuzi o významu zvěře v dané oblasti.*“ Toto tvrzení není nikterak podloženo. Navíc soubor dat v evidenčních listech skýtá daleko větší možnosti hodnocení kontrolních a srovnávacích ploch, než autorka ve své práci využila (měla-li kompletní data tohoto hodnocení k dispozici).

Jako další problém je uváděna skutečnost, že plochy byly založeny „*v místech, kde se zvěř příliš nevyskytuje.*“ V celém textu přitom není nikde zmíněno, **jakým způsobem a zda vůbec byla přítomnost zvěře na plochách zjišťována.**

Dále zde chybí alespoň základní rozdělení oplocenek na ty s přirozenou, umělou a kombinovanou obnovou. V celé diskuzi pak znatelně chybí citace použité literatury.

Závěry práce, že: „*Nejzávažnějším problémem, který znehodnocoval sebraná data, bylo chybné umístění založené plochy.*“ a „*Kontrolní a srovnávací plochy byly založeny na místech, kde se zvěř příliš nevyskytuje, a pak zde ani nemůže docházet k poškození vegetace*“ nemohu proto považovat za zcela objektivní a dostačující.

Největší slabinou předložené bakalářské práce jsou citace použité literatury, na jejíž zpracování pravděpodobně nezbylo mnoho času. Šest citovaných literárních zdrojů není vůbec uvedeno v přehledu literatury. U citací v literárním přehledu chybí často rozsah stránek publikace, vydavatel, u kapitol v knize název celé monografie a jména editorů. Dále jsou nesprávně použity zkratky některých časopisů, někdy dokonce i rok vydání. U citovaných sborníků z konferencí je potřeba uvádět konkrétní příspěvek, nikoliv pouze sborník. To samé platí u citovaných monografií.

Práce je jinak bez větších formálních nedostatků, obsahuje pouze několik drobnějších překlepů a některé neodborné výrazy (např. „*myslivecká vyhláška*“).

Bakalářskou práci sl. Moniky Svobodové doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm „dobře“.

V Českých Budějovicích, 25.5.2010.

Mgr. Lenka Stará